

BØRNS STEMME

Undervisningsmateriale - Indskoling



Red Barnet

Information om materialet

**KLASSE:**

1.-3. klasse

TEMAORD:

børns rettigheder, FN's børnekonvention, børns stemmer og deltagelse

FAG:

dansk

AKTIVITETSTYPER:

quiz, tælle-leg, bevægelse, refleksion- og dialogøvelser

Kort om materialet

Gennem en række øvelser skal de yngste elever forholde sig til børnekonventionens artikel 12, som handler om børns ret til at blive hørt.

Du kan bruge materialet til at introducere de yngste elever til, hvad det vil sige, at børn har ret til at blive hørt og taget alvorligt i emner, der vedrører deres liv.



Vigtigt at vide inden du bruger materialet:

Husk at orientere dig i alle slides før du starter undervisningen. Vær opmærksom på dine elever undervejs. Reagerer de på konkrete rettigheder, som er blevet overtrådt?

Introduktion



- Børnekonventionen slår fast, at børn har ret til at udtrykke deres mening og blive taget alvorligt i emner, der vedrører deres liv og hverdag.
- Det er der mange gode grunde til, blandt andet fordi børn, som føler sig inddraget, trives bedre.
- Når vi mennesker oplever, at vores synspunkter bliver tillagt værdi af andre, styrker det vores demokratiske selvtillid og ruster os til at tage del i demokratiet.



Formålet med materialet

Formålet med “Børns stemmer” er at give de mindste elever viden om artikel 12 i FN’s børnekonvention og desuden:

- At eleverne får trænet at bruge egen stemme og lade andre bruge deres
- At eleverne får koblet artiklen til deres hverdag
- At eleverne forstår, at børn også har rettigheder
- At eleverne ved, hvem de kan bede om hjælp, hvis deres rettigheder bliver krænket



Materialet



Kobling til FN's børnekonvention:

Alle Red Barnets materialer er funderet på FN's børnekonvention. Dette materiale berører særligt følgende rettighed:

- Børns ret til at udtrykke meninger og blive hørt i overensstemmelse med barnets alder og modenhed (artikel 12)

Materialets opbygning:

Materialet består af en velkomst, grundviden, fire øvelser, som handler om børns stemmer, deltagelse, meninger og sprog samt en opsamling. Vi opfordrer til, at I gennemfører øvelserne i rækkefølge.

Baggrund for materialet:

År efter år vurderer danske elever på tværs af skoler i de nationale trivselsmålinger, at elevinddragelsen er for dårlig. Unges demokratiske selvtillid skranter og kun halvdelen (49 pct.) af unge oplever, at de har holdninger, der er værd at lytte til (Kilde: DUF).

VELKOMMEN TIL

Børns stemmer

Nu gælder det om at blive klogere på artikel 12 i FN's børnekonvention. Artikel 12 handler om retten til at blive hørt og taget alvorligt i emner og forhold, der vedrører ens liv. Vi skal snakke om:

- Hvorfor børns meninger er vigtige
- Om børn må bestemme
- Om at få plads og give plads til at blive hørt



Hjernestarter

Hvad tror I, vi skal snakke om i dag, når nu materialet hedder "Børns stemmer"?



Hvad er FN's børnekonvention?



- FN's børnekonvention er en international aftale om rettigheder for børn.
- Børnekonventionen gælder for **ALLE** mennesker under 18 år i alle lande, der er med i aftalen, herunder Danmark. Den blev vedtaget d. 20. november 1989.
- Børnekonventionen tager udgangspunkt i barnets bedste for at sikre:
 - Børns grundlæggende rettigheder, fx mad, sundhed og et sted at bo
 - Børns ret til udvikling, fx skolegang, fritid, leg og information
 - Børns ret til beskyttelse, fx mod krige, vold, misbrug og udnyttelse
 - Børns ret til medbestemmelse, som fx indflydelse, deltagelse og ytringsfrihed
- FN's Børnekomité kan behandle klager fra danske børn, hvis deres rettigheder er blevet krænket.



Alle børn har ret til at blive hørt



Børnekonventionen siger, at alle børn har ret til at blive hørt og taget alvorligt, når det handler om ting, der er vigtige i deres hverdag. Det betyder, at de voksne skal være gode til at inddrage børn og lytte til deres synspunkter. Men det betyder *ikke*, at børn kan bestemme alt.

Børn har ligesom voksne mange forskellige meninger - i et fællesskab skal vi derfor tage hensyn til mange forskellige synspunkter.

- Børn har ret til at sige deres mening og ret til at blive hørt
- Børn er eksperter i deres eget liv, og de skal inddrages i beslutninger, der vedrører dem
- Voksne skal spørge børn og inddrage deres holdninger til emner, sager og situationer, der omhandler dem og deres liv



Quiz: Må børn bestemme?

10-15
MINUTTER

I denne øvelse skal vi blive klogere på artikel 12 gennem en lille quiz.

Øvelsesvejledning – Sådan gør vi:

1. Om lidt skal vi quizze sammen om børnekonventionens artikel 12.
2. Jeg kommer til at læse en række udsagn højt, som står på de næste par slides.
3. I skal hver for sig gætte, om I tror det enkelte udsagn er sandt eller falsk.
4. Hvis I tror, det er sandt, skal I rejse jer fra jeres stol, og hvis I tror det er falsk, skal I blive siddende på jeres stol.
5. Når alle enten står eller sidder, ser vi om udsagnet er sandt eller falsk.
6. Når vi har talt om alle udsagnene, samler vi fælles op med afsæt i de spørgsmål, som står på det følgende slide.

Quiz – Udsagn 1:

”Voksne skal lytte til børn, når det handler om vigtige ting i deres liv”

Quiz – Udsagn 1:

”Voksne skal lytte til børn, når det handler om vigtige ting i deres liv”

Svar: Sandt

Det står allerførst i artikel 12.

Quiz – Udsagn 2:

”Børn må altid sige deres mening, uanset hvor de er”

Quiz – Udsagn 2:

”Børn må altid sige deres mening, uanset hvor de er”

Svar: Falsk

Nej, der er masser af tidspunkter, hvor børn (og voksne) ikke bare kan sige det, de vil. Man må fx ikke sige grimme ting til andre, bare fordi man har lyst.

Quiz – Udsagn 3:

”Børn må selv bestemme, hvor de vil bo, hvis deres forældre fx bliver skilt”

Quiz – Udsagn 3:

”Børn må selv bestemme, hvor de vil bo, hvis deres forældre fx bliver skilt”

Svar: Falsk

Nej, men børn må gerne sige, hvad de ønsker, og så skal de voksne tænke over det, inden de beslutter sig. De voksne skal beslutte det, som er bedst for barnet.

Quiz – Udsagn 4:

”Når der skal bygges og indrettes en ny skole, bør de voksne spørge børnene om, hvad de drømmer om”

Quiz – Udsagn 4:

”Når der skal bygges og indrettes en ny skole, bør de voksne spørge børnene om, hvad de drømmer om”

Svar: Sandt

Skolen er et vigtigt sted, hvor børn opholder sig mange timer om dagen. Derfor bør de voksne lytte til børns meninger og tage deres svar alvorligt, hvis de skal bygge ny skole.

Quiz – Udsagn 5:

”At børn skal høres og at deres mening skal tages alvorligt er det samme som at børn må bestemme”

Quiz – Udsagn 5:

”At børn skal høres og at deres mening skal tages alvorligt er det samme som at børn må bestemme”

Svar: Falsk

Voksne skal lytte til, hvad børn siger, men børn har *ikke* ret til at *bestemme*. Man kan sige, at børn har ret til medbestemmelse og medindflydelse på vigtige beslutninger i deres liv.

Vi taler i fællesskab om:

- Var det en svær eller nem quiz?
- Blev I klogere på, hvornår voksne skal lytte til børn?
- Var der noget, som overraskede jer?
- Hvilke rettigheder kan I genkende fra jeres liv?



Vi tæller sammen

I denne øvelse skal vi med en tælle-leg øve os i at blive hørt, men også give plads til at lade andre blive hørt.



Øvelsesvejledning – Sådan gør vi:

1. Om lidt skal vi i fællesskab tælle fra 1-10.
2. Øvelsen går ud på, at vi sammen i stilhed skal give hinanden plads til at få *tælle*-tid.
3. En af jer starter med at sige "1", og så skal en anden finde plads til at sige "2" og "3", indtil vi til sidst når til 10.
4. Vi må ikke aftale en rækkefølge, og vi må ikke snakke imens.
5. I skal derfor holde godt øje med hinanden og fornemme, hvornår I kan få sagt det næste tal i rækken *uden* at afbryde en anden.
6. Hvis man kommer til at sige noget oveni i en anden, så starter vi forfra med at tælle fra 1.
7. Vi gentager øvelsen indtil vi når til 10.
8. Når vi er færdige med tælle-legen, samler vi fælles op med afsæt i de spørgsmål, som står på det følgende slide.

Vi taler i fællesskab om:

- Hvordan var det at tælle sammen i stilhed?
- Gjorde I noget særligt, så det var nemmere?
- Hvad gjorde det svært? Husk ikke at sige noget dårligt om andre.
- Hvad tror I, vi kan bruge sådan en leg til udover at tælle?



Meningsvægten

I denne øvelse skal vi arbejde med meninger. Vi skal tale om at mene meget og mene lidt, og se om vi kan finde det gode balancepunkt.

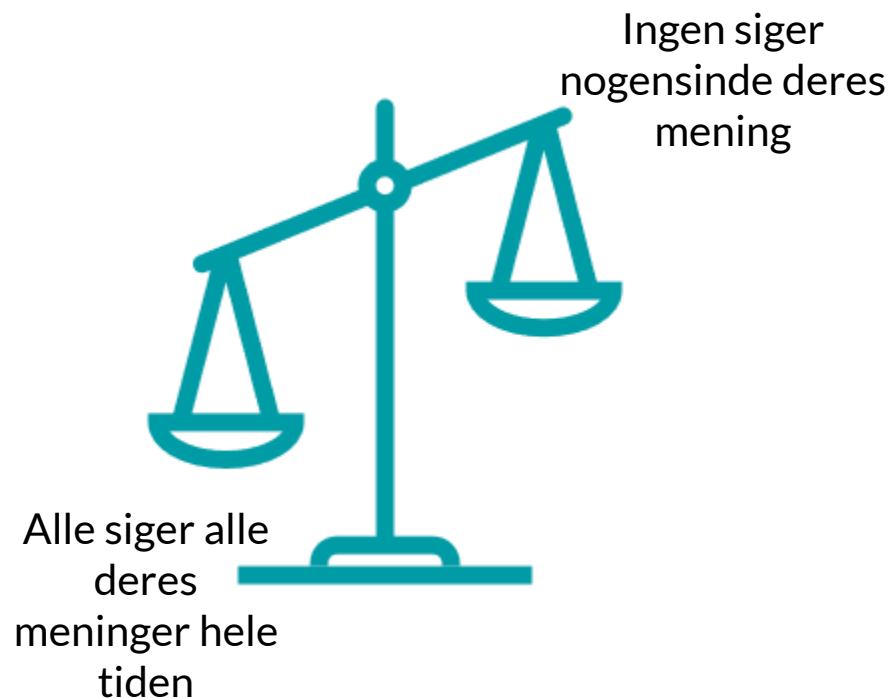
20
MINUTTER

Øvelsesvejledning – Sådan gør vi:

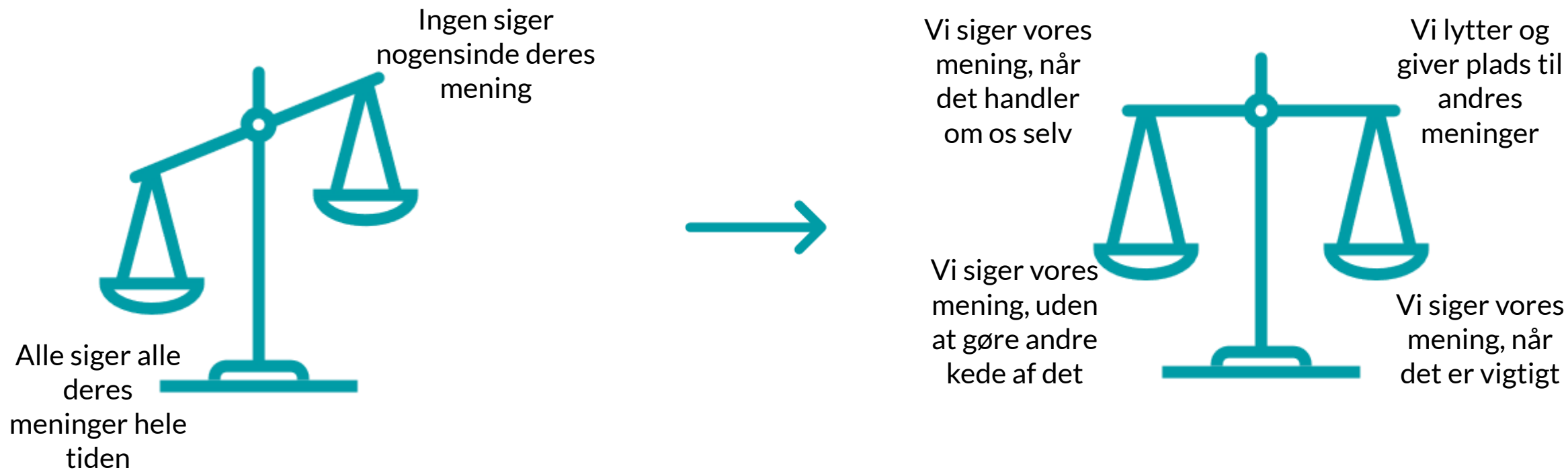
1. Om lidt skal vi snakke om en gammeldags vægt - ligesom dem, man i gamle dage brugte på markeder.
2. En vægt viser, hvornår der er ligevægt og balance. Hvis man lægger noget, som man ved vejer 200 gram i den ene skål (fx et stykke legetøj), er der kun balance, hvis man også fylder 200 gram i den anden skål. I gamle dage brugte man en vægt for at sikre, at handler blev retfærdige og at ingen blev snydt.
3. Om lidt viser jeg et billede af en vægt med to situationer, og så skal vi sammen tale om, hvordan vægten kan komme i balance.
4. Til slut samler vi op med nogle spørgsmål omkring balancepunktet for meninger.

Tip: Hvis I har en gammeldags tippevægt, så tag den gerne med og lav et par eksperimenter, der viser, at det kan være svært at finde ligevægt.

Meningsvægten – Hvordan får vi balance?



Meningsvægten – Hvordan får vi balance?



Vi taler i fællesskab om:

- Hvorfor skal man ikke bare sige sin mening hele tiden?
- Hvorfor skal man huske at sige sin mening, når det gælder?
- Hvorfor er det vigtigt, at voksne lytter til børn?
- Hvad har I brug for at voksne gør, når I fortæller dem, hvad I mener?



'Tal pænt'-lynrunde

10
MINUTTER

I denne øvelse skal vi sammen tjekke, hvordan vi taler til hinanden.

Øvelsesvejledning – Sådan gør vi:

1. Nu skal vi snakke om, *hvordan* vi mener noget, og hvordan vi bruger vores stemme godt, så vi ikke kommer til at såre andre, når vi siger vores mening.
2. Vi skal alle sammen stå op til denne øvelse.
3. Klasseværelset er opdelt i en "JA"-side, en "NEJ"-side og en "NOGLE GANGE"-side.
4. Om lidt læser jeg en række udsagn op, som står på det følgende slide.
5. Ved hvert udsagn skal I vælge enten at gå til "JA"-siden, "NEJ"-siden eller stille jer i midten og dermed svare "NOGLE GANGE".
6. Vi snakker undervejs om svarene, og det er vigtigt, at I lytter godt efter og giver plads til forskellige meninger.

Udsagn til 'Tal pænt'-lynrunden

#A: Det er OK at sige nej til en, der spørger, om man vil lege

#B: Det er OK at sige til jeres lærer, hvis I synes timen er for lang

#C: Det er OK at sige noget grimt om sin klassekammerats tøj

#D: Det er OK at man bare er træt og ikke orker at være sammen med andre

Fælles opsamling – Hvad tager vi med os?

Vi har nu talt om og arbejdet med børns ret til at blive hørt og blive taget alvorligt.

- Nævn ét ord, som I særligt husker fra materialet.
- Hvad er I blevet mest overraskede over?
- Hvad vil I gøre anderledes i fremtiden?

